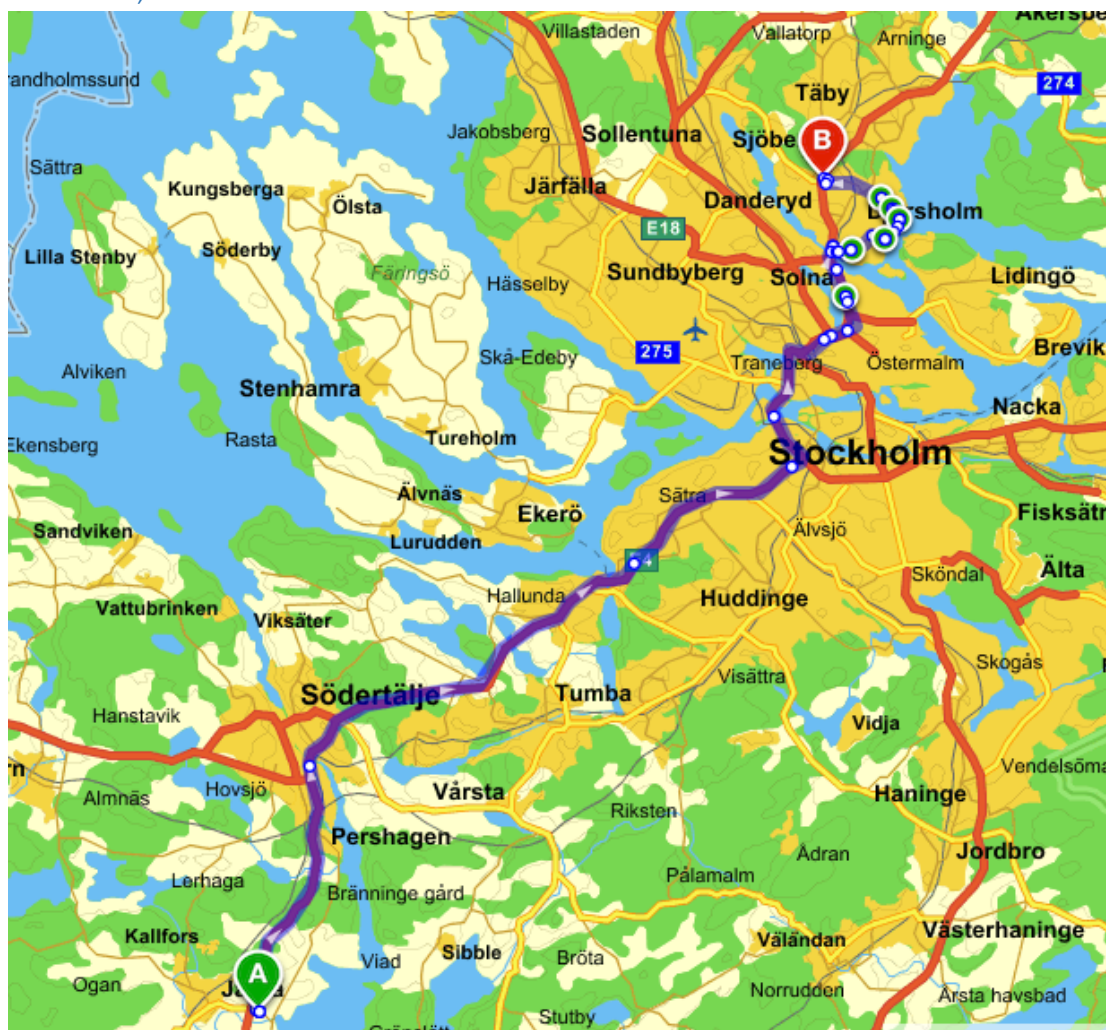

Ettap 1: Järna - Callisma

Ca 60 km, 50 minuter

Kör höger ut från macken, ta höger upp på E4:an mot Stockholm. Kör 38 km.

När vi närmar oss **Södertälje** kommer vi in under den mycket höga järnvägsbron (48 m upp på högsta stället). Pga att det är mycket kuperat här och pga kanalen för tung båttrafik har det varit svårt att bygga järnvägsförbindelser i Södertälje, trots att det i över 100 år har varit en viktig järnvägsknutpunkt. Södertälje Syd, som stationen heter, öppnades 1995 och ligger i ena änden av Igelstabron, som dessutom är Sveriges näst längsta järnvägsbro med 2140 m. Bara den svenska delen av Öresundsförbindelsen är längre.

Nästa bro är **motorvägsbron** över Södertälje kanal, en av tre förbindelser mellan Mälaren och Östersjön. Förhoppningsvis går det bra för oss att passera, det har redan hänt två svåra olyckor här i år. I februari körde en bil över kanten när bron var öppen och alla fyra bandmedlemmarna i Viola Beach och deras manager som färdades i bilen omkom. Och sedan var det ju trafikolyckan natten till midsommarafton då en långtradare körde in i räcket i sydgående riktning och orsakade att bron varit avstängd åt det hållet hela sommaren...

När vi passerat avfarten mot Salem kan vi snart se **Salems kyrka** på vänster sida om

motorvägen. Salem kommer ur ett hebreiskt ord för frid, men från början hette platsen Slem. Slem betyder fattig, men troligen kommer namnet från en sammanslagning av ord för slån och hem. Kyrkan är från 1100-talet och man kan se skottgluggar under taket på tornet, vilket visar att den någon gång använts i försvarssyfte.

Så småningom kommer vi fram till **Alby**. Nu är vi i höghusområdena i norra Botkyrka, miljonprogrammets hemvist i södra Stockholm. Invandrartätheten är hög (över 80%), liksom arbetslösheten. Därför har området även problem med en hel del kriminalitet. Det är lite ironiskt eftersom detta var en av medeltidens mest kända platser i Sörmland, eftersom här låg Svartlösa ting där tvister löstes och lagen upprätthölls.

Fortsätt på E4:an. Det går bra att ligga i högerfilen.

Efter kurvan ligger **Hallunda** på vänster sida och **Fittja** på höger sida. Fittja kommer av ett gammalt ord för strandäng eller våt strandmark (ja, det är samma bakgrund som det liknande ordet...). Här är invandrartätheten ännu högre, över 90% av de som bor här har annat ursprungsland än Sverige. Byggnationen är från 70-talet och behovet av renovering är skriande...

Vi passerar sedan över en bro med vatten på båda sidor. Vi är nu i **Vårby**. På vänster sida ligger Spendrups gamla anläggning. Redan 1709 fick man i Vårby tillstånd att buteljera sina drycker som hälsovatten och så fortsatte det. Kooperationen byggde anläggningen som Spendrups tog över 1989. 2013 la de ned produktionen här och i och med det försvann den sista stora ölproduktionen från Stockholmsområdet. År 2012 producerades i Vårby cirka 70 000 000 liter öl och cirka 68 000 000 liter läsk, vatten och cider.

Vi når därefter området kring Kungens Kurva. Det var 1948 som Gustaf V åkte i diket här tillsammans med några vänner på väg hem från en jakt. Det var inte kungen som körde. Bilen har vi sett på tidigare Corvette-träffar, när vi besökt Sparreholms Slott. Namnet på området kommer dock från en man som öppnade två ESSO-mackar på varsin sida om den senare byggda motorvägen och kallade dessa – just det – Kungens Kurva. Här ligger också det första IKEA-varuhuset som byggdes utanför Älmhult och öppnade 1965. Efter ombyggnationer i början av 2000-talet är det till ytan världens största IKEA-anläggning.

Efter alla bilaffärer vi passerar kommer man till **Fruängen**. Området är döpt efter ett torp som låg här som hette så och alla gator i området är uppkallade efter kända svenska kvinnor.

Så småningom når vi fram till **Västertorp**. Det stora tegelhuset med smala fönster till vänster om vägen är en del av dåvarande LM Ericssons fabriker och huvudkontor. Bakom den mörka fasade utvecklade man bl a AXE-växeln. Bakom detta hus ligger de K-märkta fabrikslokaler som LM lät uppföra redan på 30-talet efter tayloristiska principer och i Funkisstil.

Håll till höger upp på Essingeleden, skyltat Sundsvall. Kör 8 km.

När vi passerat höghusen i **Nybohov** ligger det en mycket märklig fyrkantig byggnad utan fönster på kullen till höger. Det är en gigantisk vattenreservoar som rymmer 72 200 m³ vatten!

Ute på nästa bro har vi **Stora Essingen** till vänster om oss och till höger en fin utsikt över **Lilla Essingen, Västerbron, Långholmen och Stadshuset**. Ni som var med för två år sedan vet en hel del om fängelset där och har sett JAS nedslagningsplats intill Västerbron. Bron tillkom för övrigt efter en tävling 1929-30.

Stefan och Mia ansluter här. Släpp gärna in dem i ledet ☺ Vi måste gå ut i filen nät längst till höger innan Fredhällstunneln.

Därefter kör vi in i **Fredhällstunneln**. Det är Nordens mest trafikerade tunnel med mer än 150 000 fordon per dygn.

Kör in i tunneln vid Norra Länken. Byt en fil till höger mot E18 Norrtälje.

Tunnlarna här invigdes 2014 och är något så ovanligt som ett storprojekt som blev hela 2,6 miljarder billigare än budgeterat, men det gick ändå loss på 9,3 miljarder. Men nu läser vi inte, vi lyssnar på motorerna i stället!

Kör ca 800 m och håll vänster när vägen delar sig. Kör ytterligare 1,6 km.

Vi kommer ut på Roslagsvägen. Fortsätt denna knappt 2,5 km.

Vi kommer ut ur tunneln precis intill **Universitetet**. Johan III startade upp högre utbildning i Stockholm, men denna mer eller mindre dog ut när alla professorer flyttade till Uppsala i slutet av 1500-talet. Först på 1870-talet fick Stockholm återigen en högskola, som 1960 fick universitetsstatus.

Vi passerar **Naturhistoriska riksmuseet** på höger sida. Mitt emot ligger **Bergianska trädgården**, Stockholms botaniska trädgård. Här finns bl a olika tropiska växter och ett av våra klon-arkiv för äppelsorter.

Ta avfart 177 mot Stocksund och Inverness. Vi tar höger vid stoppskylten och kör rakt igenom rondellen. Fortsätt ca 2 km.

Ganska snart ser vi ett högt tegeltorn. Det är det sk **Cedergrenska Tornet**, som skulle uppföras som en del av en privatbostad åt den store fastighetsägaren Jägmästare Cedergren i slutet på 1800-talet. Men det blev bara ett skal till torn, 10 våningar högt. Pengarna tog slut, bygget avstannade 1908 och flera år senare dog jägmästaren varför tornet aldrig blev klart invändigt och själva huset inte ens påbörjades. 1981 köpte Danderyds kommun (där vi befinner oss) tornet, som nu är färdigbyggt och används som restaurang och konferensanläggning. Utsikten från takterrassen är fantastisk!

Efter 1,8 km passerar vägen mellan två stora ekar (den ena står på refugen). Ni passerar nu gränsen in i **Djursholm** – Stockholm (Sveriges?) fiiiinaste område! I alla fall enligt de som bor här...

Ta första till höger, in på Norevägen. Håll vänster när vägen delar sig och sedan höger i vad som skulle kunna vara en T-korsning men ser mer ut som ett Y.

Ta vänster när du kommer ned till vattnet. Du är nu på Strandvägen i

Djursholm.

Här ligger några av de dyraste husen i Stockholm och det är kändistätt om man slår upp vilka som bor här. På andra sidan vattnet ligger norra Lidingö. Kolla in husen de närmsta kilometrarna!

I höjd med den första udde vi passerar ligger en pampig villa på vänster sida. Här bor Fredrik Lundberg med fru och två barn på "bara" 1600 m². Han köpte på 90-talet en nyrenoverad 1800-talsvilla, rev den, sprängde bort en bergknalle, tog ned ett par månghundraåriga ekar och byggde denna representationsvilla. Några år senare köpte han granntomten, rev huset där och byggde garage... Infödda djursholmare upprördes djupt av denna respektlöshet (dvs de höjde ena ögonbrynet)!

Mitt emot nästa udde ligger en pampig röd tegelbyggnad, Villa Pauli. Den stod klar 1908 som privatbostad för familjen Pauli som ville flytta ut från stan, där de bodde i det som idag är LO-borgen. Under 20 år, 1967-1987, var huset ett nunnekloster och dåvarande påven bodde här vid sitt besök i Sverige 1989. Då hade renoveringen och omlanseringen till konferensanläggning, gourmetrestaurang och hotell påbörjats. Den verksamheten pågår än. Huset kan ofta ses i olika filmer, t ex i Bröllopsfotografen.

I nästa vik tar vi till vänster längst in.

Vi kommer nu upp till Djursholms Torg. Det tillkom under 60-70-talen, men en av Stockholms första Konsumbutiker fanns här redan i början av 1900-talet.

Ta första höger i rondellen och sedan andra vänster, mot Djursholms slott.

Vi är nu inne i det äldsta området av villastaden Djursholm, som uppfördes i slutet av 1800-talet på initiativ av bankdirektören Henrik Palme. Genom åren har det bott många framstående företagsledare och finansmän i Djursholm, men även många kända kulturpersonligheter som Elsa Beskow och Björn Ulvaeus. Viktor Rydberg var den första rektorn på Djursholms Samskola, vilken var ett viktigt marknadsföringsargument när området skulle byggas upp. Bra utbildning för både pojkar och flickor drog tydligen!

Vi passerar Djursholms Slott från 1500-talet. Länge var det hemvist för ätten Banér men numera håller kommunen till här.

Håll vänster när vägen delar sig och kör sedan ut till höger på Danderydsvägen.

Följ denna i 3,5 km.

Efter några hundra meter passerar vi fotbollsplaner på höger sida. Detta var hemmaplan för Djursholms Fotboll, som under några år i början av milleniet hade ett samarbete med laget Café Opera och under några år kämpade de sig upp i tabellerna. Efter att samarbetet upphörde har inte Djursholms fotbolls hörts av...

Efter att vi kört under en bro och passerat ett fält på vänster sida är vi inne i Djursholms Ekeby. Eftersom vi rör oss bort från vattnet är det inte alls lika fiiiint att bo här – men väldigt fint är det! Det finns gravfält från före 1000-talet här och efter skolan kan vi se att här finns det sista fortfarande aktiva lantbruket i Danderyd.

Ta höger in på Rinkebyvägen, skyltat mot Danderyds Gymnasium. Kör ca 100 m.

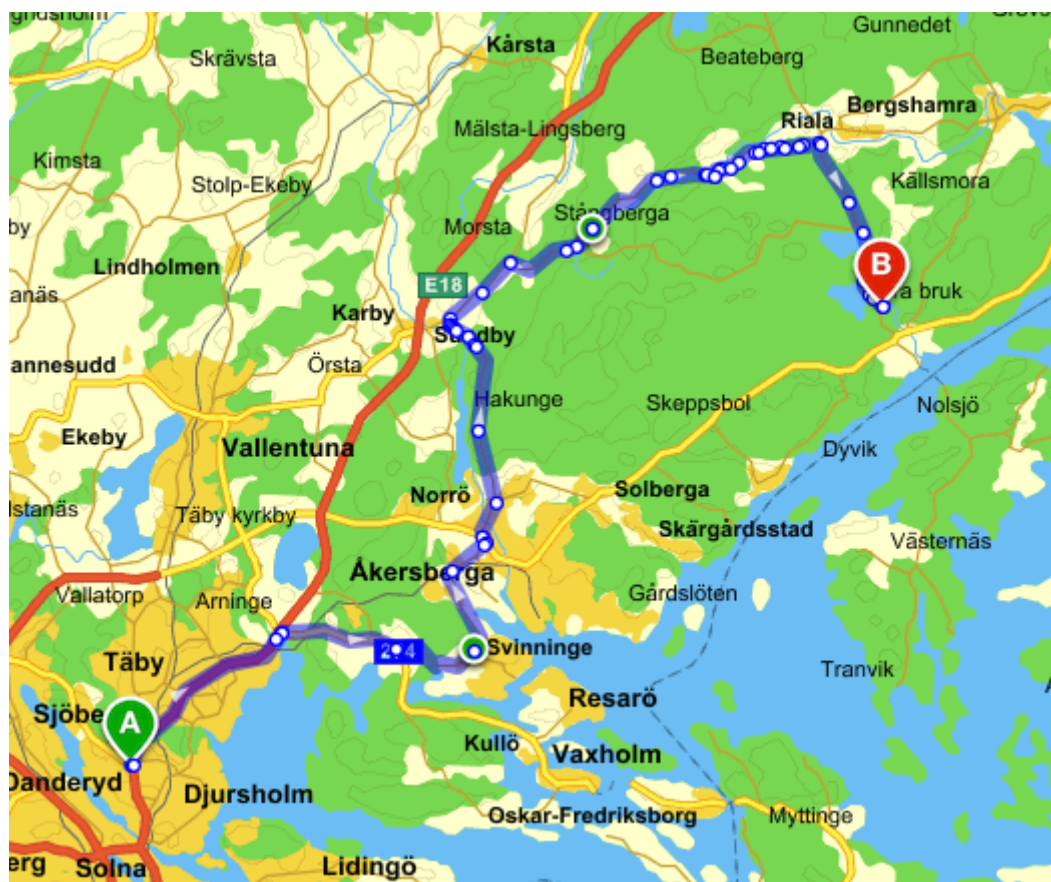
På Danderyds Gymnasium, några hundra meter längre fram, har Lina gått på gymnasiet.

Tydligen även Lars Tersmeden och två år gick vi där samtidigt – utan att känna varandra. Standardorsäkten vid sen ankomst var att man blivit jagad av gässen, som hörde till bondgården och som tyckte att de ägde cykelbanorna...

Ta vänster in till Callisma.

Etapp 2: Callisma – Wira Bruk

Ca 57 km, 1 timme

Kör höger ut från Callisma.

Ta höger vid T-korningen.

Höger i rondellen, första avfarten. Kör in på motorvägen och följ den i drygt 7 km.

På vänster sida av motorvägen ligger Enebyberg. Det är ett område med mestadels villor. Vän av ordning undrar dock varför det heter EnebyBERG, för något berg är inte synligt... Enligt en teori var det en tidig godsägare till Eneby Gård, Anders Berg, som helt enkelt piffade till namnet på sin gård med att lägga till sitt namn: Eneby-Berg Gård. Enligt andra teorier kommer namnet av att det fanns en kulle intill gården, som numera är bortsprängd.

Efter Shellmacken kommer det på vänster sida några stora höghus, följda av Täby Galopp. Det är Skandinavien största galoppbana och invigdes 1960 av kung Gustav VI Adolf. Sista loppet här gick i maj i år, för verksamheten har nu flyttat ut till en nybyggd anläggning i Bro (längs E18 mot Enköping, från Stockholm sett).

Ta avfart 185 skyltat mot väg 274 Vaxholm. Kör direkt till höger i "rondellen"

Vi kommer nu in i Vaxholms kommun, vilket betyder att vi nu är i Roslagen! Roslagen består

av kommunerna Vaxholm, Österåker, Norrtälje och Östhammar. På den tiden när detta var svearnas rike Svitjod hette området Roden, vilket var en beteckning på kustlandskap och kommer av ordet för "de som rör".

Efter ca 3 km kommer vi till en fyrvägs korsning. På höger sida ligger Östra Ryds Kyrka. Ryd kommer av ett gammalt ord för röjd mark och kyrkan ligger vackert omgivet av fält. Det går en allé från kyrkan upp till Rydbohov, där ätterna Brahe och Vasa har huserat. Bl a bodde Gustav Vasa under sin barndom på detta slott, en del säger t o m att han är född här.

Ta vänster mot Åkersberga och Svinninge, kör 7 km

Efter ca 3 km börjar vi passera avtagsvägar mot kursgårdar, först mot Rosgarn och sedan Skåvsjöholm. Den senare var Metalls kursgård från 60-90-talet, men är numera privatägd.

Vi kommer in i Svinninge, ett område som sedan början av 90-talet tredubblats i storlek. Ett tecken så gott som något på att man får söka sig utåt för att hitta vettiga markpriser...

När vi passerar Svinninge gård och småbåtshamnen kan man ana Täljövikens kursgård på andra sidan viken. Det är ett av de stora LO-projekten som gick en mörk framtid till mötes. Byggt -69 betraktas det som ett typexempel på betongbrutalism, även om det inreddes med dyra märkesvaror. Det byggdes som ett lyxhotell för LO men nyttjades nästan aldrig. På 80-talet försökte man göra det till konferensgård men det lyckades aldrig lyfta. Nu har det stått tomt i många år.

Ta höger i rondellen och kör ca 2 km

Vi kör nu parallellt med Roslagsbanan, snabbaste sättet att med lokaltrafik ta sig från Stockholms Östra Station och ut i Roslagen. Ca 43 000 personer åker den dagligen. Det är också Sveriges enda smalspåriga järnväg som fortfarande är i reguljär trafik. Spårvidden är 3 fot eller 891 mm.

Vi närmar oss nu Åkersberga, centralorten i Österåkers kommun. Knappt 30 000 personer bor här och bland kändisar härifrån känner vi igen Bosse Parnevik, Carina Berg och Ola Skinnarmo.

Kör rakt fram i den första rondellen och vänster i nästa.

Ta första avfarten till höger mot Österåker Kyrka. Kör 1,5 km

Efter några 100 m kommer vi till ett cirkulationsbygge. Mycket dåligt underlag så kör försiktigt!

Ta vänster mot Össeby-Garn 8. Skylten sitter lite illa till och syns först i sista stund! Kör 8 km.

Vi passerar nu Österåkers Kyrka. De äldsta delarna är från 1200-talet men den är om- och tillbyggd i flera omgångar sedan dess. Och fint blev det!

Efter ca 2 km passerar vi avfarten till Österåkersanstalten. Den öppnades ett par år efter Kumla och var då en sk sluten riksanstalt för män. Den har enligt nuvarande säkerhetsklassning nivå 2. Här finns plats för 137 män från hela landet som är dömda till långa fängelsestraff, bland annat för missbruksrelaterad brottslighet och våldsbrott.

Anstalten har fyra avdelningar: mottagningen, motivations-, behandlings- och utslussningsavdelningen. Ann-Britt Grünewald var anstaltschef 78-97 och startade ett omtalat behandlingsprogram för narkomaner kallat Österåkersprojektet.

Efter 2 km passerar vi ett RC-flygfält på höger sida (efter nedförsbacken). Är det några flygplan uppe?

När vi kommer fram till Össeby-Garn blir det först 50 och sedan 30. Här finns bl a ett skolmuseum och en till fin gammal kyrka. Från början låg här en träkyrka men på 1200-talet började man successivt ersätta del efter del med stenbyggnationer, samtidigt som den gjordes större. Men redan på medeltiden förstod de vikten av recycling – man har hittat flera runstenar som använts för att bygga ut kyrkan!

Ta höger i T-korsningen. Kör 3,3 km

Ta höger mot Rumsättra 12. Kör 4 km

Vi passerar Brollsta Golfklubb och deras klubbhus. Detta är en 18-hålsbana med par 72. Om någon har golfklubbarna i bagaget...?

Håll vänster mot Sättra och Riala. Kör ca 12 km.

Vi kör längs med Långsjön, som verkligen gör skäl för sitt namn. Nu är det visserligen ett väldigt vanligt namn på sjöar – bara i Uppland finns 16 stycken! Men ni i Östergötland är ett strå vassare: ni har 17 stycken Långsjön. Men sörmlänningarna vinner med 22 stycken 😊

Ta höger mot Åkersberga. Kör ca 7 km.

På denna väg har det varit cykeltävlingar idag. De ska närma sig avslut nu, men se upp i alla fall!

Hela Roslagen är full av olika bruk. Liksom i Östergötland fanns här alla förutsättningarna med både goda fyndigheter, skog och vattenkraft för att driva det hela. På medeltiden kom många valloner hit för att lära upp svenskarna.

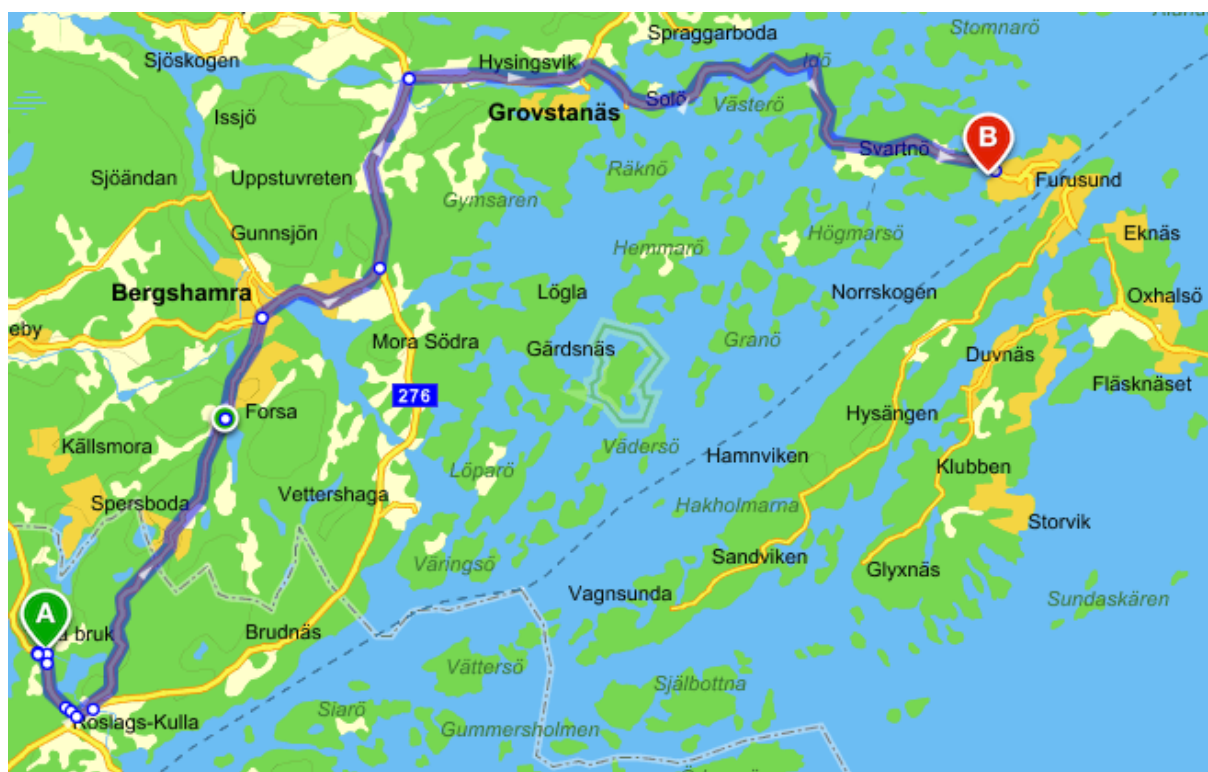
Vi är på väg till Wira Bruk. Det uppfördes omkring 1630 av Clas Larsson Flemming som fått i uppdrag av Gustaf II Adolf att "besörja klingsmidets införande i Sverige". Det gick åt en del värjor i 30-åriga kriget och kungen ville slippa den dyra kostnaden för import. Detta ledde till att Wira Bruk fick monopol på att göra alla värjor samt hugg- och stickvapen fram till andra hälften av 1700-talet. Sedan ställdes produktionen mer och mer om till civil produktion som t ex yxor och liar. Produktionen här upphörde 1925, men om vi har tur är smedjan öppen för besök och det finns möjlighet att titta in i affären.

Sväng vänster in på parkeringen. Lunchstopp!

Ettap 3: Wira Bruk - Furusund

Ca 35 km, 40 minuter

Ta vänster ut från parkeringen. Kör en dryg km.

Vid T-korsningen, ta vänster mot Furusund/Norrtälje. Kör ca 400 m.

Vi passerar **Roslags Kulla Kyrka**, en vacker träkyrka från 1700-talet. Fabian Wrede herre på närbelägna Östanå Slott, uppförde den som kombinerad slotts- och sockenkyrka.

Sväng vänster mot Svensboda. Kör drygt 10 km.

Vi passerar **Svensboda** efter ca 4 km. Detta är en av de små orterna i Riala socken, som har ca 1100 invånare totalt. Namnet Riala tros komma från Ri som betyder stolpe och al som i träslaget.

Ta höger mot Norrtälje vid stoppskylten. Kör 3 km.

Vi är nu i **Bergshamra**, en liten ort på 750 invånare som blir fyra gånger så många när sommarstugeområdena här fylls i juli. De bofasta kan t ex jobba på ett av de två båtvarven eller sågverket.

Ta vänster vid stoppskylten mot Norrtälje. Kör drygt 4 km.

Precis i slutet av sträckan, när vi ska svänga, kan man se ett vitt runt torn till höger. Det är **Penningby Slott**, ett mycket välbevarat slott från 1400-talet. Det byggdes här längs med vattenvägen mellan Östersjön och Uppsala för att bevaka trafiken. Öppet sommartid för besökare.

Sväng höger mot Furusund. Kör 17 km.

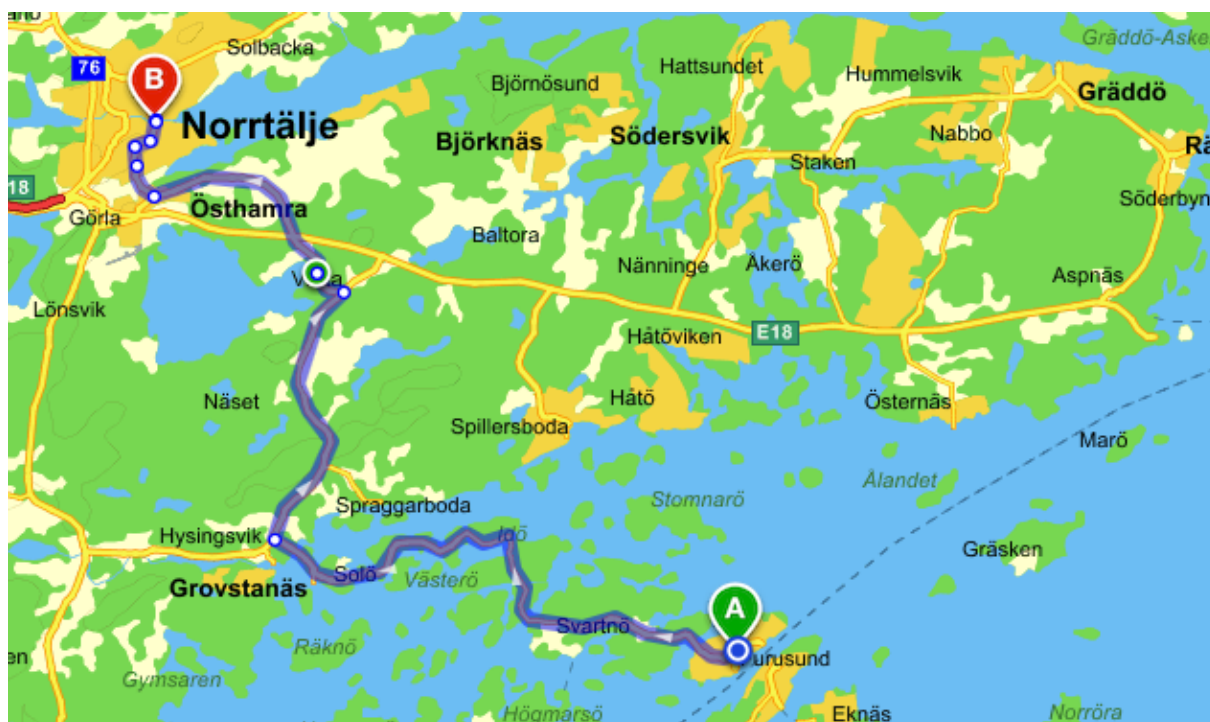
Vi är nu på väg ut i Roslagens famn, vilket blir tydligt när vägen slingrar sig över ett pärlband av öar. Håll utkik efter havsörn och gråsäl!

Furusund, som vi är på väg till, har en lång historia med sin plats vid farleden in till Stockholm. Bl a stod ett av de sista slagen med danskarna här 1522. På 1700-talet lät Gustaf III uppföra ett kronobränneri här för att dra in pengar till statskassan. 7000 tunnor spannmål om året blev brännvin här. I slutet av 1800-talet köptes ön av den stenrika och norskfödde stockholmsjuveleraren Christian Hammer som gjorde om den till en modern badort. Här har August Strindberg, Astrid Lindgren, Evert Taube ("Vals i Furusund" kanske är bekant?), Anders Zorn och Carl Larsson är några av de personer som vistats här. När vägen vi kör på byggdes 1953 försvann dock badorten helt och det blev i stället ett sommarparadis för bilburna stockholmare.

Sväng höger mot Furusunds Brygga. Parkera på ledig parkeringsplats på någon av de två parkeringsytorna.

Ettap 4: Furusund - Norrtälje

Ca 27 km, 30 minuter

Kör tillbaka och ta vänster vid stoppskylten.

Kör 12 km

Vi passerar bl a Eknö och sedan Svartnö. Från början var detta två skilda öar, men med landhöjningen har de växt ihop. På 1600-talet var Svartnö uppdelat i 7 hemman som bedrev ett kargt skärgårdsjordbruk. Tonsättaren och dirigenten Hugo Alfvén tillbringade ett antal somrar här i slutet på 1800-talet.

Ta höger mot Kapellskär. Kör 6 km.

Kapellskär (eller Kappelskär) är en udde på Rådmansö. Det är den nordligaste hamnen av Stockholms Hamnar och härifrån går både passagerartrafik och godstransporter. Ni kanske har åkt till Åland härifrån? Det har funnits organiserad passagerartrafik dit sedan 1500-talet, eftersom avståndet är kort och hamnen ligger nära öppet hav. 1719 samlades den ryska flottan här innan man påbörjade härjningarna av hela skärgården. Namnet kommer av att det låg ett kapell där som sjöfarare använde innan de gav sig av på seglatsen till Åland.

Sväng vänster mot Norrtälje 7. Kör ca 5 km.

Efter ca 4 km passerar vi Björnö. Detta är ett gods som på 1360-talet tillhörde Vasaätten. Vasarna var en av de mäktigaste ätterna i Uppland på medeltiden men var från början enbart lågadliga och relativt fattiga. Det var först med Gustav Vasas farfarsfar som man kom upp sig och blev högrälse. Gustavs pappa, Erik Johansson Vasa var riksråd, men ansågs av sin tid vara "ett ovanligt svagt nummer inom sin lysande ätt". Ett bevis för att strategiska giftermål och kontakter funkade redan då...

Sväng höger mot Norrtälje 2. Kör ca 1 km.

Ta höger i T-korsningen. Kör ca 400 m.

Ta vänster vid trafikljusen, skyltat mot C

Åtellet, där vi ska bo, ligger direkt nedanför backen på andra sidan kanalen.

Parkeringsplatser finns utanför hotellet samt på två olika parkeringar varav en är framför kyrkan som finns ca 150 m längre fram. Vi har inga platser reserverade – Norrtälje kommun har varit helt omöjliga på den punkten – så det är bara att ta plats där ni hittar!

Ettapp 5: Norrtälje - Grisslehamn

Ca 50 km, 60 minuter

Kör ut från hotellet åt vänster. Kör ca 1 km.

Håll höger mot Vätö/OKQ8. Kör 4 km.

Vi kör ut genom Norrtäljes nordöstra förorter. Man kan se hur staden växt på typen av bebyggelse: från de låga 70-talshusen med lägenheter till det mer nyetablerade Solbacka, där man fortfarande bygger!

Sväng vänster mot Roslagsbro 7. Kör ca 6 km.

Efter ca 5 km passerar vi en skylt mot Vätö. Det är en av de större öarna i denna del av skärgården. Centralorten på ön heter Harg – kanske finns det något påbrå för någon av turens deltagare härifrån? Eller något av de andra fyra Harg, varav ett i Östergötland...? Harg är ett fornnordiskt ord som betyder offeraltare eller kultplats, men det hade också den mer vardagliga betydelsen av sten eller stenhög. I Vätöfallet är det nog i den senare betydelsen som orten fick sitt namn, eftersom Vätö i århundraden levte på sitt stenbrott som givit material till kungastatyer i Stockholms bl a.

Ta höger mot Söderbykarl 10. Kör 7 km.

Precis efter svängen passerar vi Roslagsbro Kyrka. Huvuddelen av kyrkan är från 1200-talet och här finns en avbildning av S:t Erik som tjänat som förlaga till stadsvapnet i Stockholm. Fast nu för tiden tror historikerna att den egentligen föreställer S:t Olof...

Efter ca 5 km passerar vi Velända är en mycket gammal bondebygd vid sjön Ösmaren som en gång var en farled mellan sjön Erken och Östersjön. Det finns ett gravfält öster om orten bestående av 130 fornlämningar som omfattar 42 gravhögar, omkring 80 runda stensättningar, sex rektangulära stensättningar och en runsten. Den största högen är tolv meter i diameter och 1,4 meter hög och har en liggande sten på toppen.

Ta vänster mot Gåsvik 8.

Efter ca 3 km passerar vi först Södra och sedan Norra Råda. De ligger i närheten av Rådasjön och det finns ett naturreservat här.

I Gåsvik finns fabriksförsäljningen av Edblads smycken. Om ni har en stund över någon gång ;-)

Vid T-kors, ta höger mot Bagghus 3. Kör ca 600 m.

Fortsätter man rakt fram kommer man till Barnens Ö, som egentligen består av delar av södra Vaddö, Granö och Salnö. Här har det bedrivits koloniverksamhet för stockholmsbarn sedan 1912 och idag finns det ca 20 kolonigårdar här. Bl a har MickeLinas yngsta varit på kollo här och längtar efter att få åka tillbaka!

Ta vänster mot Älmsta 4. Kör tills vägen slutar i ett T-kors.

Precis i början passerar vi en ridskola med vilda-västern-tema. Kolla in tipin!

Ta höger mot Grisslehamn 17 och kör ca 600 m.**Ta vänster mot Hallstavik efter ICA och sedan direkt höger. Kör ca 7,5 km.**

Efter någon kilometer passerar vi Ortala bruk. Det anlades på 1500-talet och togs på 1600-talet över av staten och blev därmed ett kronobruk. Med hjälp av invandrade valloner blev bruket mycket effektivt och under ca 150 år tillverkades det gevär här.

Ta höger mot Trästa 2. Kör 3 km.

Vi har sedan vi lämnade Älmsta kört längs med Vaddövikenskanalen. Det är Vaddö som ligger på andra sidan. Tack vare en kanal vid Älmsta, ursprungligen beordrad av Gustav Vasa, kan småbåtar passera här och slippa gå ut mot öppet vatten på andra sidan Vaddö. Ungefär 22 000 nyttjar sig årligen av den möjligheten. Det årliga Roslagsloppet för båtar med höga hastigheter kan beskådas bra från stränderna här!

Ta höger i T-korsningen mot Grisslehamn 6. Kör 800 m.

Vi åker över Trästabron, en av tre broar som förbinder Vaddö med fastlandet. Bron öppnades 1998. Innan dess var det färja som gällde – det har gått en färja över sundet här sedan 1700-talet! Kolla utsikten!

Ta vänster vid T-korset mot Grisslehamn 5. Kör 5 km.

Grisslehamn låg ursprungligen några mil söder om dagens läge. Utöver fiske var det posthantering som gällde – det var en knutpunkt för post till den östra halvan av riket:

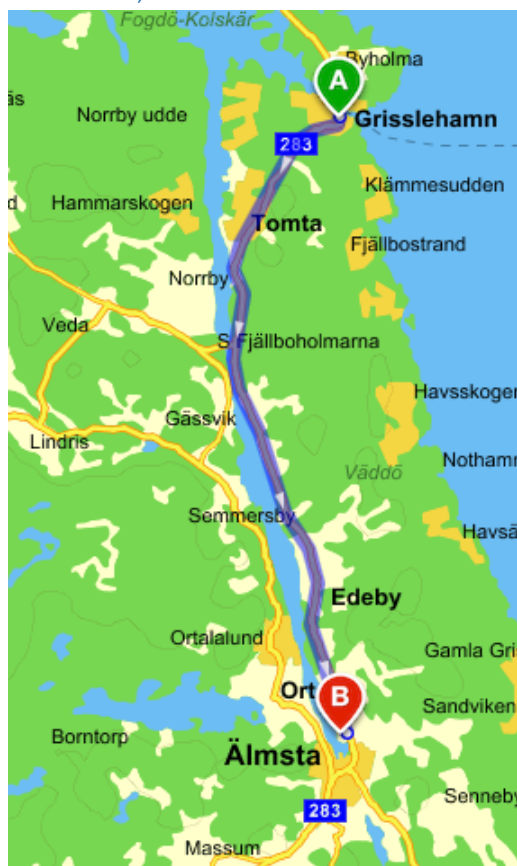
Finland. Det var farligt arbete, särskilt för de som skulle se till att frakta posten över till Åland under vintertid. I samband med en brand i mitten av 1700-talet flyttades staden till sin nuvarande plats, mest för att det var närmare för de stackars postmästarna som skulle ro över till Åland. Ryssarna var här i kriget 1808-09, men staden lyckades undgå att brännas ned. Runt 1900 öppnade Hotell Havsbaden som ligger precis intill avgångsplatsen för Eckerölinjen.

Se upp för djupt liggande brunnslock när vi kommer in i Grisslehamn!

Sväng vänster in på parkeringen för Albert Engström-museet. Dags för kultur!

Etapp 6: Grisslehamn - Älmsta

Ca 15 km, 15 minuter

Kör höger ut från parkeringen. Kör 15 km.

Vi ska nu köra längs med västsidan av Vaddö. Vaddö räknas tillsammans med Granön, Lingslättö, Assön och den sydliga Björkö med flera öar som vuxit samman med Vaddö som Sveriges till storleken åttonde största ö och skulle vi köra runt hela ön skulle turen bli hela 20 mil. Det finns ca 3000 permanentbostäder här, men ytterligare 8000 fritidshus!

Efter 12 km passerar vi den 60 breddgraden. Vi befinner oss då på samma breddgrad som St Peterburg, Sibirien, Alaska, Grönlands södra udde, strax norr om Skottland och Fagersta.

Efter ytterligare någon km passerar vi Vaddö Kyrka. Det här är den tredje kyrkan som står på den här kyrkogården. Den första var från 1200-talet men revs i början av 1800-talet för att bygga en ny och modernare kyrka. Det verkar dock som om Gud inte var riktigt nöjd, för bara 30 år sedan totalförstördes den nya kyrkan i en brand... Men Vaddöborna är uppenbarligen envisa och än så länge är det tredje gången gillt!

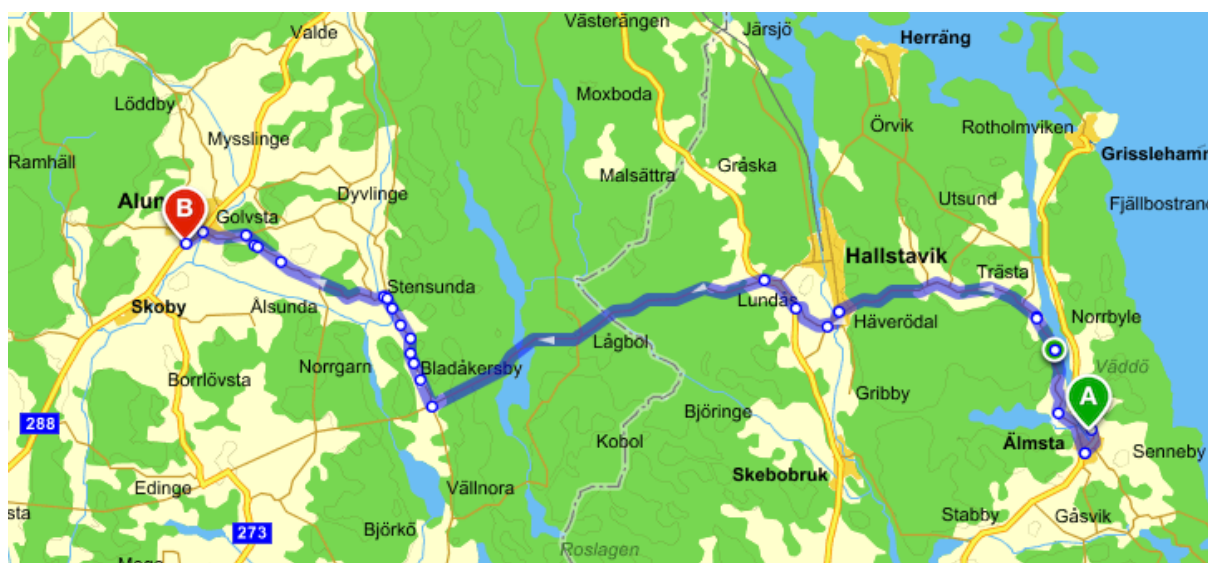
Vi närmar oss nu lunchstället, Bonden och Burgaren. De tillhör Vaddö Gårdsmejeri, en kravmärkt gård som serverar mat gjord på deras egna kött och mejerivaror, tillsammans med andra lokala bönders råvaror. De har också ett glasställe, som är en något blekare kopia av Smultronstället, men de har stängt för säsongen.

Sväng höger mot Bondens Glasskalas. Kör till slutet av vägen och parkera.

Etapp 7: Grisslehamn - Älmsta

Ca 58 km, 60 minuter

Kör ut från Bonden och Burgaren. Ta höger och kör drygt en km.

Vi kör nu över bron över Vädö kanal.

Sväng höger mot Hallstavik och sedan direkt höger igen, in på samma väg vi körde tidigare idag. Kör 18 km.

Vi passerar Ortala igen. Vi kör nu in i riktiga vallonbruksområden. Vallonbruken är ett samlingsnamn på ett antal brukssamhällen i norra Uppland, anlagda under 1600-talet.

1612 blev Sverige tvunget att betala en betydande lösesumma, Älvsborgs lösen, till Danmark. Den nederländske finansmannen Louis De Geer lånade ut en större summa till svenska staten och fick tillsammans med sin kompanjon Willem de Besche arrendera Finspång i Östergötland – som vi lärde oss på sommarrallyt. Det var början på en ny epok i svensk industrihistoria. De Geer var intresserad av de svenska naturtillgångarna och anlade många bruk i norra Uppland. Tidigare hade järnbruken i Sverige använt sig av så kallat tysksmide, men De Geer importerade arbetskraft, valloner från Vallonien i södra nuvarande Belgien som då var världsledande på järnhantering. Vallonerna införde vallonsmide som krävde större investeringar men som resulterade i bättre järnkvalitet. Vallonbruken i Sverige kom på detta sätt att bli världsledande genom bland annat den höga kvaliteten på järnmalmen från Dannemora gruvor och de förädlade produkterna. De största bruken blev Lövestabruk, Österby, Forsmark och Gimo.

Man räknar med att omkring 2 500 valloner invandrade under tiden 1615-1655.

Vi passerar Häverödalen Kyrka. Men för ovanlighetens skull är det inte kyrkan som är det intressantaste utan klockstapel. Det är en av de äldsta klocktornen i Uppland och konstruktionen är från medeltiden. I tornet hänger två klockor där den lilla är beställd av en av Gustav II Adolfs officerare för att hänga i hans hemsocken i Carmyllie i Skottland. Hur den hamnade här är lite oklart...

Framme i Häverödalen, ta vänster mot Östhammar i T-kors. Kör 1 km.

Sväng höger mot Östhammar 34. Kör 2 km.

Vid stoppskylten, ta höger mot Östhammar 32. Kör 2 km.

Vi kör tillbaka mot Hallstavik. En ort mest känd för Hallsta pappersbruk och deras speedwaylag Rospiggarna.

Sväng vänster mot Uppsala 87. Kör 17 km.

Efter ca 7 km passerar vi gränsen till Uppsala län. Det betyder att vi rent definitionsmässigt nu lämnat Roslagen!

Vägen går rakt. Genom skog. Inga avtagsvägar. Är det inte lite spännande att det finns sådana här ställen där uppenbarligen INGEN bor?

Sväng höger mot Gimo. Kör ca 6 km.

Vi passerar Bladåkers Kyrka. Vi är nu i Knutby-Bladåkers församling. Det var dock inte i denna kyrka som den ökända Knutbypastorn huserade...

Sväng vänster mot Alunda 10. Kör ca 8 km.

Vid T-korsning, ta vänster mot Alunda 2. Kör 2 km.

Vi kommer nu fram till Alunda. Här bor ca 2000 personer i vad som förr var en blomstrandort med järnväg där man satsade och byggde hela två flerfamiljshus med affärer i bottenvåningen på 50-talet. Men genomfartstrafiken har minskat betydligt och därmed även kundunderlaget...

Vid stoppskylt, ta vänster mot Uppsala. Kör ca 2 km.

Vi passerar Alunda Kyrka. Och eftersom det är typ enda nöjet på den här orten är det kanske inte underligt att här finns en av Sveriges största modelljärnvägsbyggen: Modelljärnvägens hus. Stig-Helmers paradiset! Där är turens sista stopp med en liten tur och fika.

I slutet av tvåfälssträckan tar vi höger mot Modelljärnvägens slut. Följ skyltning ända in.

Avslutningsfika väntar! Tack för att ni följde med på turen ☺

Vi skulle uppskatta feedback: Vad har funkade bra? Vad behöver vi tänka mer på till nästa gång? Vart vill du åka och vad vill du göra på framtida resor? Etc. Skriv gärna en rad till mickelina@clubcorvette.se så kan vi hjälpas åt att göra nästa års resa till en fantastisk tur!

För att komma hem, så kör ut till stora vägen och håll höger. Det tar ca 20 minuter till Uppsala och därifrån är det bara att välja mellan E4 och 55:an ☺